

Spis treści

Wprowadzenie. Normatywny potencjał i deficyt społeczeństwa obywatelskiego 11

1. Słowo wstępne 11
2. Czy ethos demokratyczny milczy w kwestii „dobra”? Uwaga metaetyczna 18
3. Dobro: jakie i czyje? 25
4. Gwoli klasyfikacji nurtów etycznych i refleksji podjętej w tej pracy 27
5. Norma, demokracja, legitymacja 35

Rozdział I. Życie publiczne i jego substancja 43

A. Przestrzeń i struktura życia publicznego 45

- I.1. Słowo wstępne 45
- I.2. Społeczeństwo obywatelskie: ujęcie ekonomiczne i polityczne 48
- I.3. Ład publiczny: ethos i politeja 53
- I.4. Pierwszy filar ładu publicznego: sprawiedliwość 54
- I.5. Drugi filar ładu publicznego: tolerancja 62

B. Sfera publiczna – opinia publiczna – rozum publiczny 67

- I.6. Sfera publiczna jako przestrzeń obywatelska 67
- I.7. Opinia publiczna 74
- I.8. Rozum publiczny 85
 - I.8.1. Ideał rozumu publicznego wedle Johna Rawlsa 88
 - I.8.2. Ideał rozumu publicznego wedle Jürgena Habermasa 92

C. Media publiczne w społeczeństwie informacyjnym 96

- I.9. Co to są media? 96
- I.10. Czy media mają własny ethos? 101
- I.11. Trzy poziomy etyki mediów 108
- I.12. Dobra osobiste w świetle prawa medialnego 110
- I.13. Media jako forum dyskursu publicznego 113
- I.14. Prawda w mediach 114
- I.15. Karać czy nie karać za słowo? 117
- I.16. Czy komputer to tylko medium? 119

Rozdział II. Życie i zdrowie: dobra podstawowe pod nadzorem publicznym 123

- II.1. Indywidualne czy powszechne? Prywatne czy publiczne? 125
- II.2. Relacja lekarz–pacjent 127

II.3.	Zdrowie	136
II.4.	Choroba	142
II.5.	Sfery wysokiego ryzyka:	144
II.5.1.	Technologia genetyczna i klonowanie	146
II.5.2.	Transplantologia	153
II.5.3.	Bios i Thanatos	156

Rozdział III. Osoba jako podmiot moralny i podmiot prawny 165

A. Prawo pozytywne 167

III.1.	Osoba moralna i osoba prawna	167
III.2.	O możliwych relacjach między moralnością a prawem	174
III.3.	Różnice między moralnością a prawem	179
III.4.	Funkcje prawa pozytywnego	185
III.5.	Struktura normy prawnej	192
III.6.	Wykładnia prawa	197

B. Prawo naturalne 205

III.7.	Legitymacja normatywna	205
--------	------------------------	-----

C. Prawa człowieka w zarysie systematycznym 213

III.8.	Preambuła <i>Deklaracji</i> . O godności osoby ludzkiej	214
	Artykuł 1, Artykuł 2, Artykuł 3, Artykuł 4, Artykuł 5, Artykuł 6, Artykuł 7, Artykuł 8, Artykuł 9, Artykuł 10, Artykuł 11, Artykuł 12, Artykuł 13, Artykuł 14, Artykuł 15, Artykuł 16, Artykuł 17, Artykuł 18, Artykuł 19, Artykuł 20, Artykuł 21, Artykuł 22, Artykuł 23, Artykuł 24, Artykuł 25, Artykuł 26, Artykuł 27, Artykuł 28, Artykuł 29, Artykuł 30	

D. Prawa człowieka w innych częściach globu 262

III.9.	Ameryka	262
III.10.	Kraje islamskie	269
III.11.	Prawa człowieka wśród państw i ludów afrykańskich	283

E. Prawo narodów: suwerenność i pokój 289

III.12.	Suwerenność	295
III.13.	Pokój: najwyższe dobro polityczne	302

F. Unia Europejska jako *corpus politicum* 306

III.14.	Jak rozumieć pojęcie Zjednoczonej Europy?	306
III.15.	Etapy integracji europejskiej	311
III.16.	Czy Unia Europejska zdoła uzyskać osobowość prawną?	318

Rozdział IV. Apolityczne sfery życia publicznego 325

A. Etyka w nauce 327

IV.1.	Nauka i ethos	327
IV.2.	Poznanie naukowe, jako rodzaj praktyki społecznej	333
IV.3.	Badania naukowe pod kontrolą społeczną i prawną	334

- IV.4. Integralny związek praktyki naukowej z etyką 336
IV.5. Etyczne ograniczenia w dziedzinie badań naukowych 340
IV.6. Wybrane aspekty etyki akademickiej 342

B. Ethos religijny i religia w życiu publicznym 346

- IV.7. Uwaga wprowadzająca 346
IV.8. Ethos w religiach świata 351
IV.8.1. Judaizm 351
IV.8.2. Religie chińskie 354
IV.8.3. Hinduizm 357
IV.8.4. Buddyzm 359
IV.8.5. Chrześcijaństwo 362
IV.8.6. Islam 366

C. Edukacja moralna a wzrost kompetencji demokratycznych 372

- IV.9. Uwaga wprowadzająca 372
IV.10. Edukacja moralna według Kohlberga–Linda 379
IV.11. Środki dydaktyczne w metodzie konstanckiej 388
IV.12. „Semi-realny” dylemat dydaktyczny 391
IV.13. Rozwój koncepcji moralno-demokratycznych można mierzyć 393
IV.14. Skala Kohlberga 395

Bibliografia 401

Indeks nazwisk 407